

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN
LANDBOUW

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- Ontwerp van decreet tot instemming met het samenwerkingsakkoord van (datum) tussen de Vlaamse gemeenschap, het Vlaamse gewest en het Waalse gewest over de afstemming van het arbeidsmarktbeleid en de bevordering van de interregionale mobiliteit van de werkzoekenden
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Dit ontwerp van decreet is erop gericht om instemming te verlenen met het samenwerkingsakkoord van (datum) tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest en het Waalse Gewest over de afstemming van het arbeidsmarktbeleid en de bevordering van de interregionale mobiliteit van werkzoekenden.

Het samenwerkingsakkoord beoogt een samenwerking tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest en het Waalse Gewest om te streven naar een vlottere werking van de arbeidsmarkt. De doelstelling die hierbij nagestreefd wordt, bestaat uit het realiseren van een grotere mobiliteit van werkzoekenden tussen het Waalse en het Vlaamse Gewest en de tekorten in de knelpuntberoepen aan te pakken.

Hiertoe willen de respectievelijke regeringen zich engageren om, naast de realisatie van een grotere mobiliteit van de werkzoekende tussen de gewesten, ook de beroepsopleidingen, taalopleidingen en werkplekleerinstrumenten actief in te zetten bij de werkzoekenden voor het invullen van de vacatures uit het andere gewest.

Beide regeringen streven ook naar een betere afstemming op elkaars arbeidsmarkt. Hiermee beogen beide partijen het instroompercentage van Waalse werkzoekenden in Vlaanderen te verhogen en anderzijds tegemoet te komen aan de behoeften van de Vlaamse bedrijven die op zoek zijn naar personeel. Dit wordt verder geconcretiseerd in een meerjarige samenwerkingsovereenkomst afgesloten tussen de beide publieke tewerkstellingsdiensten, respectievelijk VDAB en Le FOREm.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Het voorliggende ontwerp van decreet heeft betrekking op het beleidsdomeinen Werk en Sociale economie en is gerelateerd aan de inhoudelijke structurelementen activering, opleiding, loopbanen en een duurzame arbeidsmarkt..

Het regeerakkoord 2019-2024 vermeldt

- *Voor vacatures die ondanks bovenstaande inspanningen niet met Vlaams talent kunnen ingevuld worden, kijken we naar de andere gewesten, de aanpalende grensregio's en tenslotte ook in het buitenland. Daarom zetten we in op een versterkte interregionale mobiliteit en het aantrekken van buitenlands talent. (hoofdstuk 3.1, Uitdagingen en visie: op weg naar de arbeidsmarkt van de toekomst)*
- *Aantrekken van talenten blijven we doen volgens het 'concentrisch' bemiddelingsmodel: eerst in Vlaanderen, dan in de andere gewesten (via samenwerking met Le FOREm, Actiris en ADG), de aanpalende grensregio's en tenslotte in het buitenland (ook buiten de EU). (hoofdstuk 3.2 'Concrete voorstellen, werf 1 actie 3.2.1.5 Arbeidsmobiliteit en - migratie')*

De beleidsnota 2019-2024 vermeldt in hoofdstuk 5 Beleidsveld Werk het volgende in de operationele doelstelling OD VI.1.5. Talent van buiten Vlaanderen aantrekken
Om de arbeidsmarkt verder te verruimen zetten we in op een versterkte interregionale mobiliteit en het aantrekken van buitenlands talent. We doen dat volgens het 'concentrisch' bemiddelingsmodel: eerst in Vlaanderen, dan in de andere gewesten (via samenwerking met Le FOREm, Actiris en ADG), de aanpalende grensregio's en tenslotte in het buitenland (ook buiten de EU).

In VESOC-werkgelegenheidsakkoord van juli 2022 werd het opgenomen:

De Vlaamse Regering sluit zo snel mogelijk een samenwerkingsakkoord met het Waalse Gewest af, gelijkaardig aan het samenwerkingsakkoord met Brussel van 24 juni 2021, inclusief meetbare resultaatsindicatoren. We versterken daarnaast de samenwerking met het Waals Gewest via projectmatige werking tussen VDAB en Le FOREm.

Dit ontwerp van decreet is er op gericht om instemming te verlenen met het samenwerkingsakkoord van (datum) tussen de Vlaamse gemeenschap, het Vlaamse gewest en het Waalse gewest over de afstemming van het arbeidsmarktbeleid en de bevordering van de mobiliteit van werkzoekenden.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

- De Raad van Bestuur van VDAB verleende op 13/09/2023 een positief advies
- Wetgevingstechnisch- en taaladvies is niet vereist voor voorliggend instemmingsdecreet, dit omdat het hier gaat om een decreet dat meer dan eens in dezelfde vorm terugkeert.
- Inspectie Financiën verleende op 11/09/2023 een gunstig advies.
- Er werd een begrotingsakkoord aangevraagd op 19 september 2023.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

A.1

SITUERING

Het voorliggende samenwerkingsakkoord beoogt een samenwerking tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest en het Waalse Gewest over de afstemming van het arbeidsmarktbeleid en de bevordering van de interregionale mobiliteit van werkzoekenden. .

Om dit te realiseren willen beide regeringen zich engageren om in te zetten op de competentieontwikkeling, inclusief de taalkennis, (niet-) technische vaardigheden, van de werkzoekenden .

Op 3 juni 2018 sloten VDAB en Le FOREm reeds een actieplan af ter bevordering van de interregionale mobiliteit om de integratie van Waalse werkzoekenden te verhogen en om tegemoet te komen aan Vlaamse bedrijven die op zoek zijn naar personeel.

De Vlaamse economie is ondertussen geëvolueerd naar een knelpunteconomie. De socio-economische vooruitzichten en de demografische evolutie geven aan dat we het komende decennium naar een blijvende knelpunteconomie gaan. Vlaanderen vergrijst en er komen onvoldoende jongeren op de arbeidsmarkt om de pensioneringsgolf van de babyboomgeneratie op te vangen. Bovendien is het arbeidspotentieel in Vlaanderen kleiner dan in Wallonië. Anderzijds telt Wallonië een groot aantal werkzoekenden en ligt de werkzaamheidsgraad lager dan in het Vlaamse gewest. Als gevolg daarvan is Vlaanderen een belangrijke bron van toegankelijke banen voor veel Waalse werkzoekenden die met passende ondersteuningsacties deze kansen kunnen aangrijpen om een baan te vinden. Het samenwerkingsakkoord biedt de mogelijkheid om het Waalse arbeidspotentieel toe te leiden naar Vlaamse vacatures en zo mee de werkzaamheidsgraad in Wallonië te verhogen en eveneens bij te dragen aan stijging van de werkzaamheidsgraad in het algemeen.

De inzichten in hoe de gewestelijke arbeidsbemiddelingsdiensten moeten samenwerken om de problemen op de arbeidsmarkt aan te pakken, zijn ook geëvolueerd. VDAB en Le FOREm kijken samen naar de noden van de arbeidsmarkt en brengen oplossingen in kaart. Beide diensten zullen ervoor zorgen dat elke vacature van elke werkgever automatisch ter beschikking wordt gesteld voor het andere gewest.

Daarnaast zal elke burger in Vlaanderen en Wallonië vrij kunnen solliciteren in het andere gewest en dit bij voorkeur via de digitale weg (automatische matching van vacatures aan het profiel in Mijn Loopbaan bij VDAB of Mon profil

professionnel bij Le FOREm). Een werkgever zal zowel de dienstverlening van VDAB als de dienstverlening van Le FOREm kunnen vragen.

Voorliggend samenwerkingsakkoord vertaalt het engagement van beide regeringen om structureel samen te werken om zo de uitdagingen van een steeds krapper wordende arbeidsmarkt het hoofd te kunnen bieden. Om dit engagement kracht bij te zetten, wensen beide regeringen dit samenwerkingsakkoord via instemmingsdecreet te verankeren in de wetgeving.

A.2 BEKNOPTE TOELICHTING VAN HET SAMENWERKINGSAKKOORD

Het voorliggend ontwerp van decreet geeft de samenwerking tussen Wallonië en Vlaanderen en de desbetreffende gewestelijke bemiddelingsdiensten VDAB en Le FOREm een juridische basis.

Het samenwerkingsakkoord bepaalt de principes en de werkwijze die VDAB en Le FOREm dienen te volgen om dit te realiseren:

- Vanuit een gezamenlijke (jaarlijkse) arbeidsmarktanalyse stellen VDAB en Le FOREm samen de knelpunten vast op de arbeidsmarkt.
- Op basis van deze bevindingen bepalen de raden van bestuur van VDAB en Le FOREm daaruit voortvloeiende doelstellingen en concrete acties
- VDAB en Le FOREm zetten een brede gezamenlijke dienstverlening op naar werkzoekenden en bedrijven om die interregionale mobiliteit verder te stimuleren.

Verder wordt gestipuleerd dat de samenwerking georganiseerd wordt in 3 zones: zone West (West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen met het gebied Wallonie-Picarde en de aangrenzende zones aan de taalgrens), zone Centrum (Vlaams Brabant met Waals Brabant en de aangrenzende zones aan de taalgrens) en zone Oost (Limburg en het gebied Luik, Hoi en Borgworm en de aangrenzende zones aan de taalgrens).

Beide regeringen geven VDAB en Le FOREm de opdracht om :

- de principes van vrij verkeer van werkzoekenden en vacatures te hanteren, zonder elkaars arbeidsmarkt te verzwakken.
- (relevante) persoonsgegevens op individueel niveau uit te wisselen via digitale weg, conform de bestaande AVG-regelgeving.
- een gezamenlijke dienstverlening te ontwikkelen naar werkgevers en werkzoekenden.
- te voorzien in de nodige acties wat betreft competentieversterking (technische- en soft skills) en de ontwikkeling van taalkennis.
- zich te engageren om elkaar jaarlijks op de hoogte te brengen over de bevoegdheden die een invloed hebben op de interregionale mobiliteit van de werkzoekende. Dit met het oog op een optimale samenwerking tussen beide partijen.

- te investeren in sensibilisering en communicatie. Concreet voor Vlaanderen betekent dit dat VDAB jaarlijks een vast bedrag zal afzonderen van zijn communicatiebudget en toewijzen aan deze specifieke acties. VDAB en Le FOREm zetten in op zowel interne als externe communicatie over gezamenlijke acties die voortvloeien uit dit samenwerkingsakkoord.
- te voorzien in de oprichting van een interregionale tewerkstellingscel wanneer er zich op het grondgebied van het ene gewest een herstructurering, collectief ontslag of faillissement voordoet van een onderneming waarbij een aanzienlijk aantal betrokken werknemers in het andere gewest gedomicilieerd zijn.
- een samenwerkingsovereenkomst af te sluiten die jaarlijks herzienbaar is. Deze samenwerkingsovereenkomst dient bepalingen te bevatten die uitwerking geven aan alle artikelen van dit samenwerkingsakkoord.

Beide regeringen engageren zich om - gezamenlijk - belemmeringen in mobiliteit aan te pakken en zo de interregionale mobiliteit te faciliteren.

Voorliggend ontwerp van decreet heeft geen impact op de controle- en sanctioneringsbevoegdheid toegekend aan de respectievelijke gewestelijke bemiddelingsdiensten inzake de actieve, aangepaste en passieve beschikbaarheid van uitkeringsgerechtigde werkzoekenden en werkzoekenden in hun beroepsinschakelingstijd.

Tevens doet dit ontwerp van decreet geen afbreuk aan de verplichtingen die zijn opgelegd aan eventuele andere categorieën van niet-beroepsactieve burgers t.a.v. de gewestelijke bemiddelingsdienst op basis van federale of regionale regelgeving. Voor Vlaanderen gaat dit op heden meer specifiek om de groep van inburgeraars, sociale huurders en personen met het statuut "tijdelijke bescherming".

Tot slot geldt dit eveneens voor wat betreft de respectievelijke bevoegdheden ikv het doelgroepenbeleid, zoals vastgelegd in de zesde staatshervorming.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Toelichting bij de artikelen van het ontwerp van decreet

Artikel 1

Deze bepaling schetst het voorliggend ontwerp van decreet in zijn bevoegdheidsverdelende context. Een dergelijke bepaling is verplicht krachtens artikel 19, §1, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Het voorliggend ontwerp van decreet regelt zowel gewestaangelegenheden, meer bepaald binnen het domein arbeidsbemiddeling, zoals bedoeld in artikel 6, §1, IX, 1° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, als gemeenschapsaangelegenheden, met name aangelegenheden die kunnen worden gekwalificeerd als "beroepsopleiding en -bijscholing" in de zin van artikel 4, 16° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Artikel 2

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Toelichting bij de artikelen van het samenwerkingsakkoord

Artikel 1

Dit artikel stelt de doelstelling vast van het samenwerkingsakkoord.

Artikel 2

Dit artikel beschrijft het werkingsgebied van dit samenwerkingsakkoord. De samenwerking heeft betrekking op het gehele Vlaamse gewest en Franstalige regio binnen het Waalse gewest. Binnen de drie vooropgestelde geografische zones zal actief en intensief samengewerkt worden.

Artikel 3

In dit artikel worden VDAB en le FOREm gelast om elk jaar een arbeidsmarktanalyse uit te voeren voor de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest en het Waalse Gewest.

De arbeidsmarkt evolueert sneller dan samenwerkingsakkoorden kunnen voorzien. De veranderingen zijn vaak ook niet voorspelbaar. Daarom is dit een samenwerkingsakkoord dat het mogelijk maakt om wendbaar op toekomstige wijzigingen te kunnen inspelen. Een belangrijk uitgangspunt om dit te kunnen realiseren is een gezamenlijke arbeidsmarktanalyse, gekoppeld aan concrete oplossingen voor de vastgestelde knelpunten. De gezamenlijke analyse betreft in eerste instantie de noden van de arbeidsmarkt (vacatures en werkzoekenden) binnen Vlaanderen en Wallonië, met een specifieke focus op de knelpuntberoepen, de gevraagde taalkennis/competenties en de opportuniteiten voor interregionale mobiliteit.

Deze analyse vormt de basis voor het vastleggen van gezamenlijke objectieven en acties op het vlak van begeleiding, beroeps- en taalopleidingen of andere maatregelen ter bevordering van de interregionale mobiliteit. Deze objectieven zullen tussen VDAB en le FOREm besproken en vastgelegd worden in een samenwerkingsovereenkomst met gekwantificeerde doelstellingen en meetbare resultaatsindicatoren.

Artikel 4

In dit artikel wordt het vrije verkeer van vacatures en werkzoekenden als principe vooropgesteld. De uitwisseling van vacatures mag echter niet leiden tot de verdringing van de werkzoekenden in het andere gewest. De huidige verwachtingen van de evolutie van de arbeidsmarkt wijzen op een knelpunteconomie, waar alle werkkrachten nodig zullen zijn om de vacatures in te vullen. Wanneer er echter op een bepaald moment, als gevolg van een economische crisis of een crisis in één bepaalde (sub-)sector, vacatures zouden zijn waarvoor er een grote arbeidsmarktreserve is in het betrokken gewest, dan kan er op basis van deze clausule beslist worden om geen actieve doorverwijzing te organiseren vanuit het andere gewest, specifiek voor die vacatures. De automatische uitwisseling van vacatures blijft daarbij steeds lopen. Het staat werkzoekenden eveneens altijd vrij om op eigen initiatief te solliciteren voor vacatures in het andere gewest.

Artikel 5

In dit artikel wordt bepaald welke gegevens VDAB en le FOREm zullen uitwisselen. Hierbij engageren VDAB en le FOREm zich te beperken om reeds vastgelegde stappen naar werk van de

betrokken werkzoekende, zoals opgenomen in hun respectievelijke elektronische toepassingen uit te wisselen in het geval van domiciliëring naar het andere gewest of in het geval van inschrijving als vrije werkzoekende in het andere gewest. VDAB en le FOREm kunnen eveneens gegevens uitwisselen bij opportuniteiten voor interregionale mobiliteit bij de uitvoering van hun opdracht ten aanzien van hun werkzoekenden

Artikel 6

Dit artikel bepaalt welke gemeenschappelijke dienstverlening VDAB en le FOREm zullen ontwikkelen, waarbij de criteria voor de passende dienstbetrekking, ongeacht de gewestgrens, actief en consequent toegepast worden.

Artikel 7

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 8

Het kader die het mogelijk maakt voor een werkzoekende om een opleiding te volgen in het andere gewest werd vastgelegd in de kaderovereenkomst van 9 juni 2009 (kaderovereenkomst wordt vernieuwd in het najaar 2023) tussen de publieke tewerkstellingsdiensten VDAB, Bruxelles Formation, Le FOREm en ADG.

Artikel 9

Werkplekieren is een belangrijke opleidingsmaatregel voor de ontwikkeling van de nodige competenties op de werkvloer.

Beide regeringen verzoeken VDAB en Le FOREm om het werkplekieren te promoten tav werkzoekenden en werkgevers en te organiseren, rekening houdende met de eigen specifieke modaliteiten bij de uitvoering ervan.

Artikel 10

Beide regeringen doen een investering in sensibilisering en communicatie. De VDAB zal hiertoe jaarlijks een specifiek bedrag toewijzen (200.000 euro) vanuit hun communicatiebudget.

Le FOREm zal gebruik maken van het eigen beschikbaar communicatiebudget.

Artikel 11

Voor de uitvoering van dit artikel zullen beide gewesten de bevoegde instellingen hierbij betrekken.

Artikel 12

De beide regeringen verzoeken de betrokken instellingen optimaal informatie uit te wisselen en te onderzoeken waar afstemming en samenwerking mogelijk en wenselijk is. Hiertoe kunnen er door de betrokken instellingen werkafspraken gemaakt worden, met respect voor de bevoegdheidsverdeling en de GDPR/privacy.

Artikel 13

Dit artikel bepaalt de mogelijk om een interregionale tewerkstellingscel, zoals bedoeld in artikel 6 Het sociaal noodplan voor de wederinschakeling van werknemers die het slachtoffer zijn van een collectief ontslag van het Samenwerkingsakkoord tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,

het Waals Gewest, het Vlaams Gewest, de Vlaamse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Franse Gemeenschapscommissie betreffende de interregionale mobiliteit van de werkzoekenden van 24 februari 2005, waarbij de cel kan opgericht worden, ongeacht het aantal getroffen werknemers in andere gewesten

Artikel 14

De gewestelijke arbeidsbemiddelingsdiensten verbinden zich ertoe de AVG-regels na te leven.

Artikel 15

Beide regeringen verzoeken VDAB en le FOREm om een gezamenlijk samenwerkingsovereenkomst af te sluiten met daarin de gekwantificeerde doelstellingen en meetbare resultaatindicatoren van de bovenstaande artikelen, rekening houdend met respectievelijke bevoegdheden, ter uitvoering van dit ontwerp tot decreet.

Artikel 16

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 17

Dit artikel regelt de inwerkingtreding.

artikel 18

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

VDAB reserveert vanaf 2024 jaarlijks 200.000 euro van zijn communicatiebudget voor het project 33027 "Vlaanderen-Wallonië Interregio" ter uitvoering van de acties beschreven in art. 10 van het samenwerkingsakkoord:

"Beide partijen zetten in op interne en externe communicatie over de gezamenlijke acties om de werkzoekenden en werkgevers te mobiliseren om over de taalgrens te solliciteren en te rekruteren."

De financiële weerslag van voorliggend ontwerp van decreet zal met andere woorden gecompenseerd worden binnen de beschikbare begrotingskredieten van VDAB en heeft geen bijkomende budgettaire impact op de Vlaamse begroting.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Dit ontwerp heeft geen invloed op het personeelsbestand of de personeelsbudgett

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Dit ontwerp heeft geen impact op de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na de principiële goedkeuring van dit ontwerp van decreet wordt het advies ingewonnen van de SERV, het VTC, de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) en de Raad van State.

Vervolgens wordt, na eventuele bijwerking van de teksten op basis van de verkregen adviezen, dit ontwerp van besluit voorgelegd aan de Vlaamse Regering voor een definitieve goedkeuring, waarna het ontwerp van decreet wordt ingediend bij het Vlaams Parlement.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van decreet tot instemming met het samenwerkingsakkoord van (datum) tussen de Vlaamse gemeenschap, het Vlaamse gewest en het Waalse gewest over de afstemming van het arbeidsmarktbeleid en de bevordering van de interregionale mobiliteit van de werkzoekenden en de bijhorende memorie van toelichting;

2° de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw

* te gelasten over voornoemd ontwerp van decreet het advies in te winnen van de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV) met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen.

* te gelasten over voornoemd ontwerp van decreet het advies in te winnen van de Vlaamse Toezichtcommissie

* te gelasten over voornoemd ontwerp van decreet het advies in te winnen van de Gegevensbeschermingsautoriteit

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw

Jo BROUNS